

БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Методичні рекомендації щодо

ЗАПОБІГАННЯ

ТА

ВРЕГУЛЮВАННЯ

КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ

Сектор запобігання
та виявлення корупції

ЗМІСТ

1

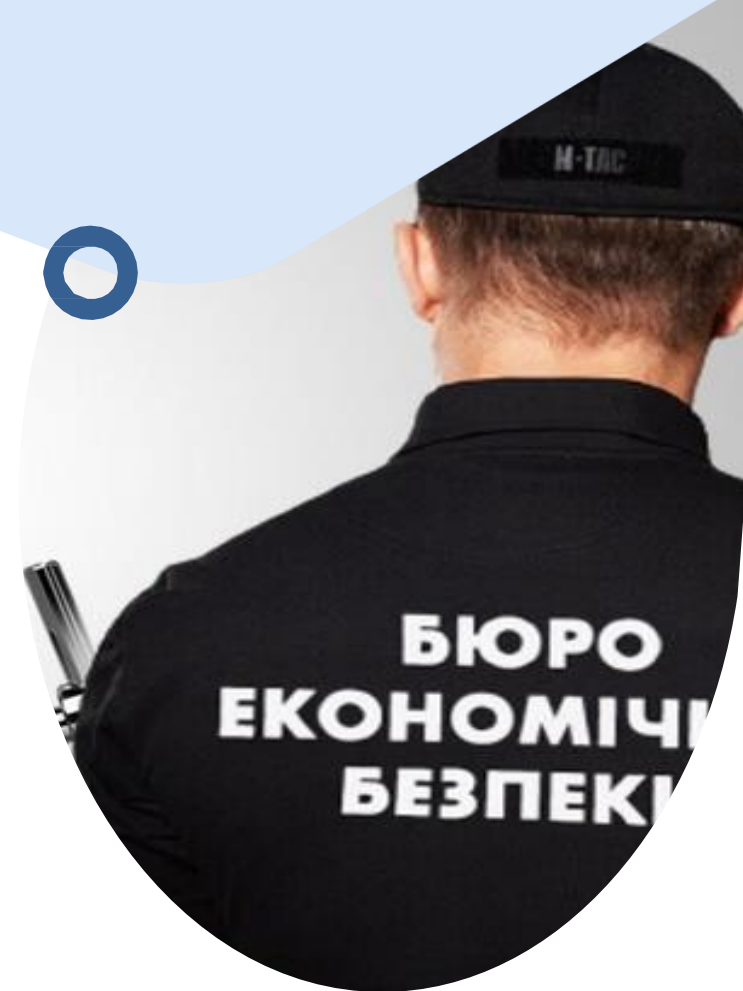
Складові конфлікту інтересів.....4

- Службові/ представницькі повноваження.....8
- Відмінність між потенційним та реальним конфліктом інтересів.....11

2

Відмінність між потенційним та реальним конфліктом інтересів.....13

- Обов'язки особи.....14
- Повідомлення про наявний конфлікт інтересів.....16

3

Врегулювання конфлікту інтересів.....19

- Заходи зовнішнього врегулювання конфлікту інтересів.....20
- Умови застосування заходів врегулювання конфлікту інтересів.....27
- Врегулювання конфлікту інтересів при роботі в колегіальних органах.....28

4

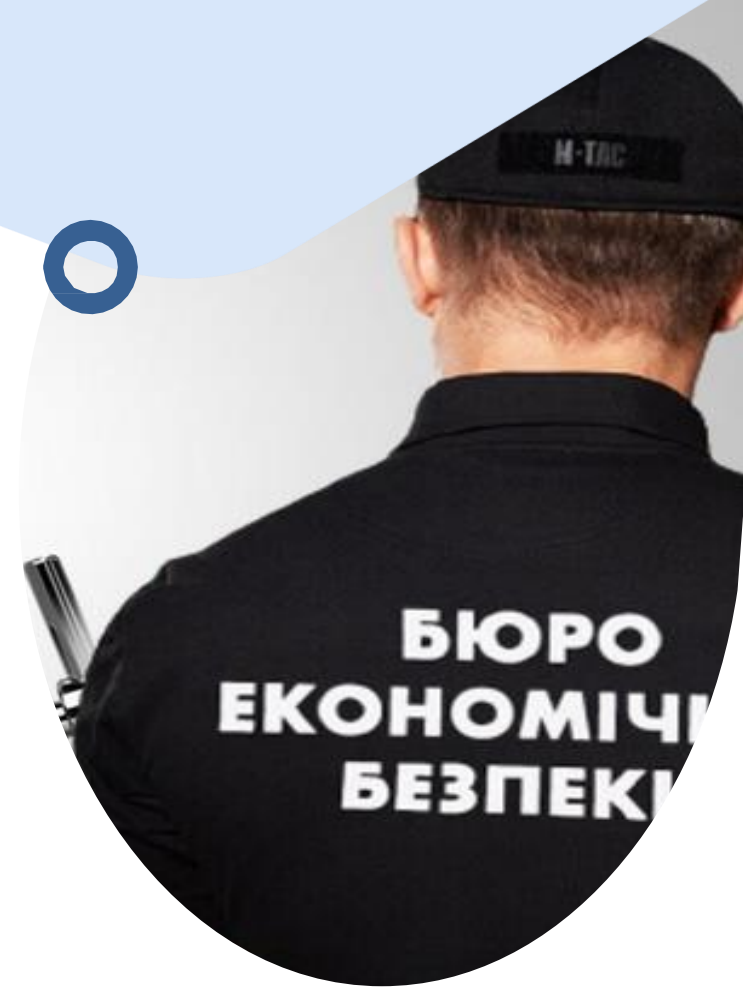
Відповідальність за порушення вимог щодо конфлікту інтересів30

5

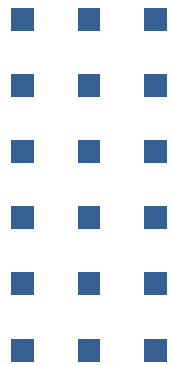
Розгляд прикладів.....33

6

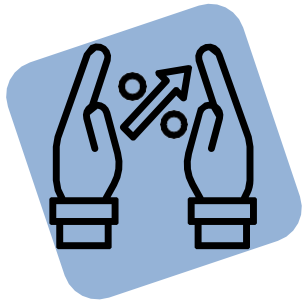
Корисна інформація.....38

СКЛАДОВІ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ

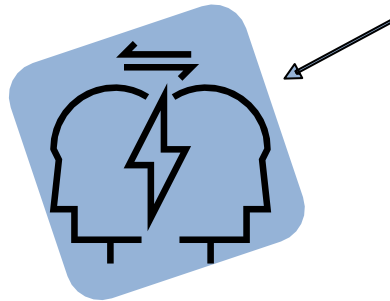
СКЛАДОВІ ТА ВИДИ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ:

ПРИВАТНИЙ
ІНТЕРЕС

СЛУЖБОВІ/
ПРЕДСТАВНИЦЬКІ
ПОВНОВАЖЕННЯ

СУПЕРЕЧНІСТЬ
МІЖ ПРИВАТНИМ ІНТЕРЕСОМ
ТА СЛУЖБОВИМИ
ПОВНОВАЖЕННЯМИ

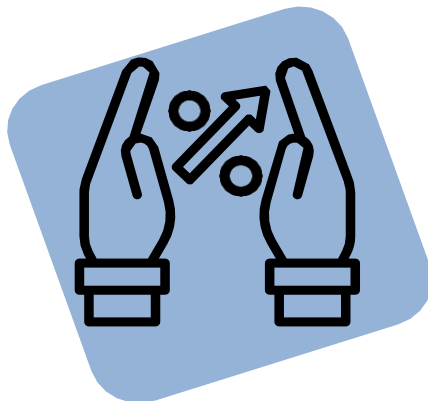
ОСНОВНІ СКЛАДОВІ КІ:

- приватний інтерес
- службові/ представницькі повноваження
- суперечність між приватним інтересом та службовими повноваженнями (для реального конфлікту інтересів)

ВИДИ КІ:

- потенційний
- реальний

ПРИВАТНИЙ ІНТЕРЕС

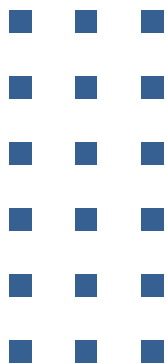
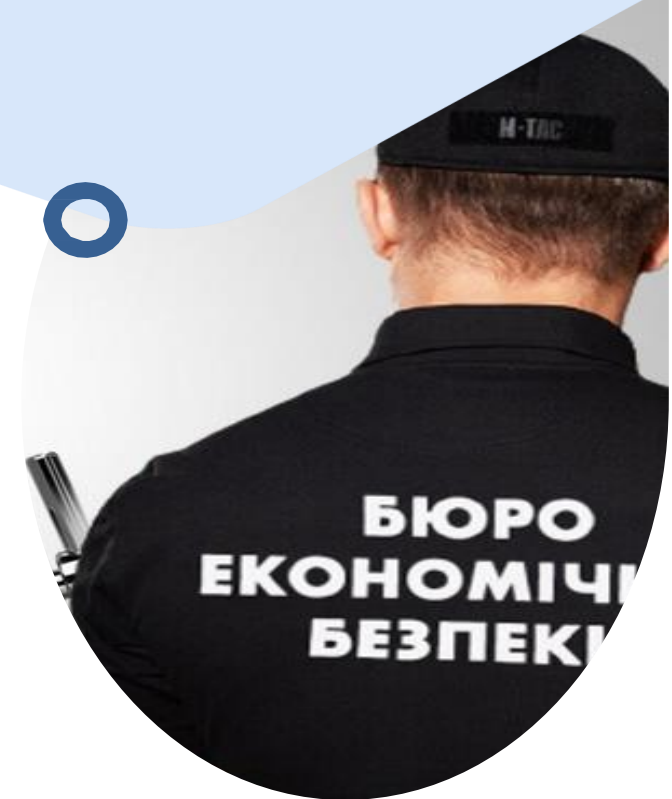
ПРИВАТНИЙ
ІНТЕРЕС

МАЙНОВИЙ
ІНТЕРЕС

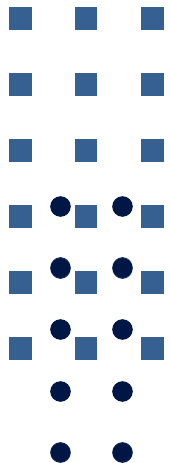
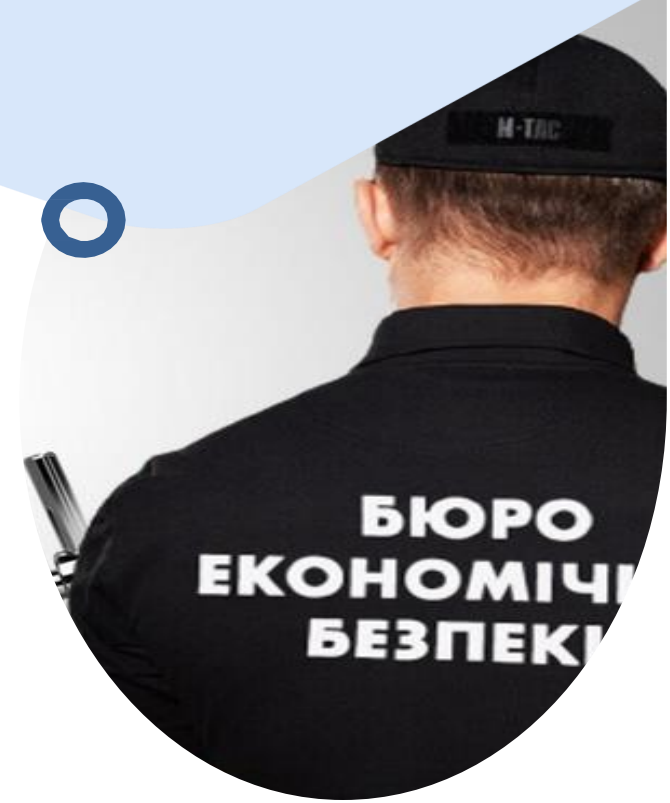

НЕМАЙНОВИЙ
ІНТЕРЕС

ПРИКЛАДИ ДЖЕРЕЛ ПРИВАТНОГО ІНТЕРЕСУ

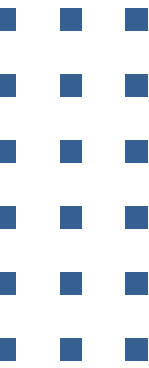
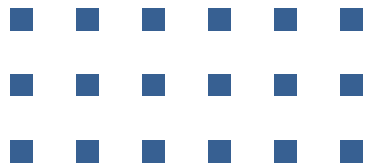
- ◆ Сімейні та родинні стосунки
- ◆ Реалізація службових/ представницьких повноважень щодо себе
- ◆ Отримання подарунка
- ◆ Сумісництво
- ◆ Засновник/керівник підприємства
- ◆ Договірні відносини

СЛУЖБОВІ/ ПРЕДСТАВНИЦЬКІ ПОВНОВАЖЕННЯ

Вплив або можливість
впливу приватного інтересу
на об'єктивність або
неупередженість прийняття
рішень, вчинення чи
невчинення дій під час
реалізації таких повноважень

ДИСКРЕЦІЙНІ ПОВНОВАЖЕННЯ

Можливість на
власний розсуд:

- ◆ оцінювати певний юридичний факт, обирати одну з декількох можливих форм реагування на нього
- ◆ обирати міру публічно-правового впливу щодо фізичних та юридичних осіб, його вид, розмір, спосіб реалізації
- ◆ обрати форму реалізації своїх повноважень
- ◆ право повністю/ частково визначати порядок здійснення юридично значущих дій, у тому числі строк та послідовність їх здійснення

СУПЕРЕЧНІСТЬ МІЖ ПРИВАТНИМ ІНТЕРЕСОМ І ПОВНОВАЖЕННЯМИ

Особа стоїть перед вибором задоволення публічного інтересу (на користь держави територіальної громади) або приватного інтересу (власних інтересів, інтересів близьких осіб)

- 1 В особи наявний приватний інтерес.
- 2 Особа має виконувати службові обов'язки в інтересах держави, територіальної громади

Навіть, якщо особа приймає об'єктивні та неупереджені рішення, вона вчиняє дії в умовах реального конфлікту інтересів

ВІДМІННІСТЬ МІЖ ПОТЕНЦІЙНИМ ТА РЕАЛЬНИМ КОНФЛІКТОМ ІНТЕРЕСІВ

ПОТЕНЦІЙНИЙ КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ

є приватний інтерес і можливість
реалізувати службові/
представницькі повноваження

РЕАЛЬНИЙ КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ

є приватний інтерес і службові/
представницькі повноваження
реалізовані (мають бути реалізовані)
особою, через що виникає
суперечність

TIMELINE

Потенційний КІ

Реальний КІ

СЬОГОДНІ

ВЧОРА

НЕ ПОВІДОМИВ

НЕ ПОВІДОМИВ

А

Б

В

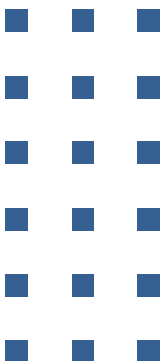
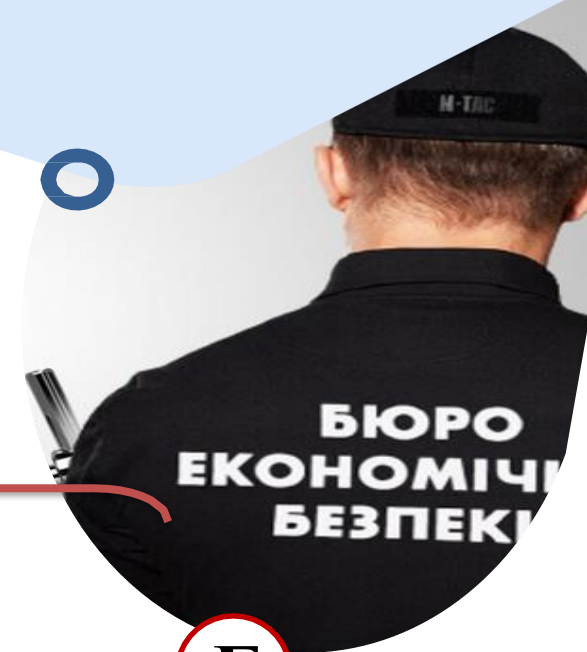
Г

**ПРИЗНАЧЕННЯ
ДРУЖИНИ**
+ дізнався про
конфлікт інтересів

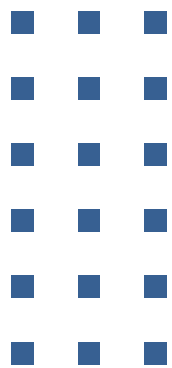
*Є можливість
повідомити та
врегулювати КІ*

ЧАС РОЗДУМІВ
про прийняття рішення

**МОМЕНТ
ПРИЙНЯТТЯ
РІШЕННЯ В
УМОВАХ КІ**
*Підписання
наказу про
преміювання*

ОБОВ'ЯЗКИ ЧЕРЕЗ НАЯВНІСТЬ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ

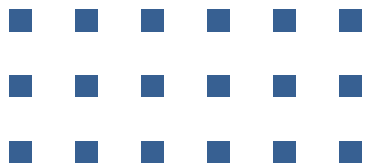
ОБОВ'ЯЗКИ ОСОБИ

1

Вживати заходів для недопущення виникнення реального та потенційного КІ

2

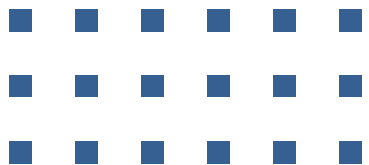
Повідомляти не пізніше наступного робочого дня з моменту, коли особа дізналася /повинна була дізнатися про наявність у неї реального чи потенційного КІ, відповідну особу

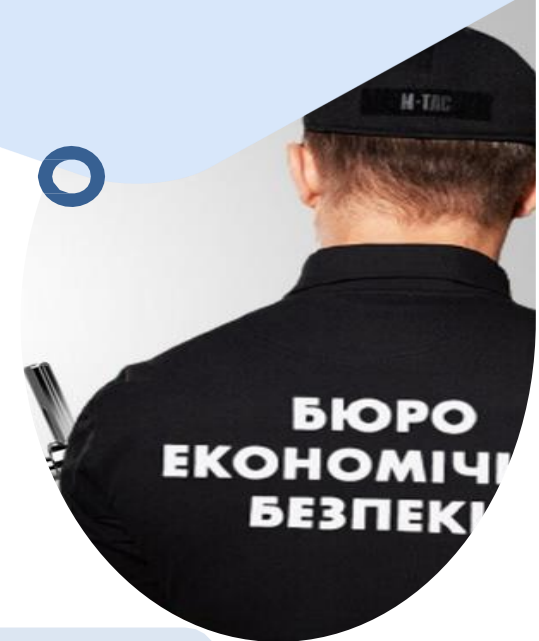
ОБОВ'ЯЗКИ ОСОБИ

3 Не вчиняти дій та не приймати рішень в умовах реального КІ

4 Вживати заходів для врегулювання реального чи потенційного КІ

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО НАЯВНІСТЬ КІ

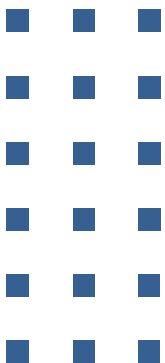

Момент, коли особа
дізналася або мала
дізнатись

Кінець наступного
робочого дня

ПЕРІОД, ПРОТЯГОМ ЯКОГО ОСОБА МАЄ
ПОВІДОМИТИ
ВІДПОВІДНУ ОСОБУ (ОРГАН)

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО НАЯВНІСТЬ КІ

- Письмова форма, з реєстрацією відповідно до системи документообігу
- Прізвище, ім'я та по-батькові особи і зазначенням посади
- Опис ситуації, в якій виник конфлікт інтересів
- Виклад змісту повноважень
- Опис приватного інтересу
- Додатки: підтвердні документи (наприклад статут, положення, посадова та ін., у тому числі які підтверджують наявність приватного інтересу)

КОГО НЕОБХІДНО ПОВІДОМИТИ?

БЕЗПОСЕРЕДНЬОГО КЕРІВНИКА

особа обіймає посаду, яка
передбачає наявність
безпосереднього керівника

КОЛЕГІАЛЬНИЙ ОРГАН

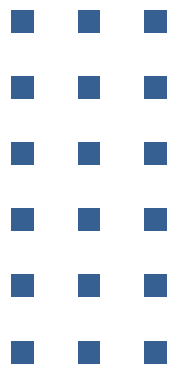
(Дисциплінарні комісії, конкурсні комісії,
робочі групи тощо)

особа входить до складу
колегіального органу і під час
виконання повноважень в
такому органі у неї виник
конфлікт інтересів

Бюро економічної
безпеки України

ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ

ЗАХОДИ ЗОВНІШНЬОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ

- ◆ Усунення від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті в умовах реального чи потенційного КІ
- ◆ Обмеження доступу до певної інформації
- ◆ Перегляд обсягу службових повноважень
- ◆ Застосування зовнішнього контролю за виконанням відповідного завдання, вчиненням певних дій чи прийняттям рішень
- ◆ Переведення на іншу посаду
- ◆ Звільнення

ЗАХОДИ ЗОВНІШНЬОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ

**Усунення від
виконання завдання,
вчинення дій
прийняття рішення,
участі в його
прийнятті**
(ст. 30 Закону)

реальний чи потенційний

тимчасовий

є можливість залучення до
прийняття рішення/ вчинення
відповідних дій інших працівників
органу, підприємства, установи,
організації

ЗАХОДИ ЗОВНІШНЬОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ

**Обмеження
доступу
до певної
інформації**
(ст. 31 Закону)

реальний чи потенційний

постійний

конфлікт інтересів пов'язаний з доступом до певної інформації

є можливість продовження виконання повноважень за цієї умови

є можливість доручити роботу іншому працівнику

ЗАХОДИ ЗОВНІШНЬОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ

**Перегляд обсягу
службових
повноважень**
(ст. 32 Закону)

реальний чи потенційний

постійний

конфлікт інтересів пов'язаний з
конкретним повноваженням

є можливість продовження виконання
службових завдань

є можливість наділення
повноваженнями іншого працівника

ЗАХОДИ ЗОВНІШНЬОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ

**Застосування
зовнішнього контролю
за виконанням
завдання, вчиненням
дій чи прийняттям
рішень**
(ст. 33 Закону)

реальний чи потенційний

постійний чи тимчасовий

неможливо врегулювати шляхом усунення особи від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення, участі в його прийнятті, обмеження доступу до інформації, перегляду повноважень та функцій

ЗАХОДИ ЗОВНІШНЬОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ

реальний чи потенційний

постійний

Переведення на іншу посаду

(ч. 1 ст. 34 Закону)

неможливо врегулювати шляхом усунення особи від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення, участі в його прийнятті, обмеження доступу до інформації, перегляду повноважень та функцій

наявна вакантна посада, яка за своїми характеристиками відповідає особистим та професійним якостям особи

наявна згода особи на переведення

ЗАХОДИ ЗОВНІШНЬОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ

Звільнення

(ч. 2 ст. 34 Закону)

реальний чи потенційний

постійний

конфлікт інтересів не можна
врегулювати в інший спосіб, у т.ч.
через відсутність згоди на
переведення чи на позбавлення
приватного інтересу

УМОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ

- ✓ вид (потенційний або реальний)
- ✓ тривалість (постійний або тимчасовий)
- ✓ суб'єкт прийняття рішення про його застосування (безпосередній керівник та/або керівник органу, підприємства, організації)
- ✓ наявність (відсутність) альтернативних заходів врегулювання
- ✓ наявність (відсутність) згоди на застосування заходу (щодо переведення)
- ✓ можливість залучення до прийняття рішень інших працівників

ВРЕГУЛЮВАННЯ КІ ПРИ РОБОТІ В КОЛЕГІАЛЬНИХ ОРГАНАХ

«НЕ МАЄ ПРАВА БРАТИ УЧАСТЬ У ПРИЙНЯТТІ РІШЕННЯ» ЦЕ:

01

Заборона брати участь у підготовці документів з відповідного питання

02

Неможливість враховувати особу під час визначення кількості членів, необхідних для розгляду відповідного питання

03

Заборона на участь в розгляді (обговоренні) такого питання

04

Заборона на участь в прийнятті рішення колегіальним органом (голосування) з такого питання

05

Зовнішній контроль

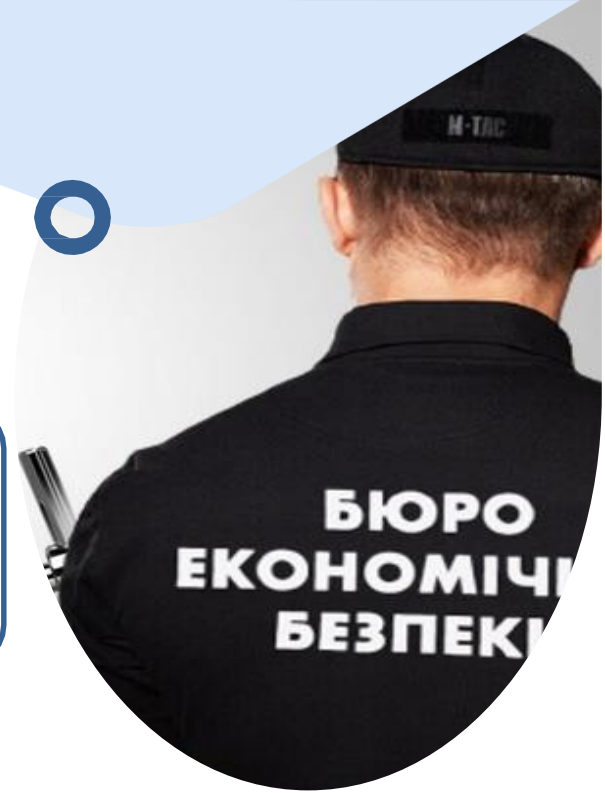
ВРЕГУЛЮВАННЯ КІ ПРИ РОБОТІ В КОЛЕГІАЛЬНИХ ОРГАНАХ

1

Особа повідомляє
колегіальний орган

2

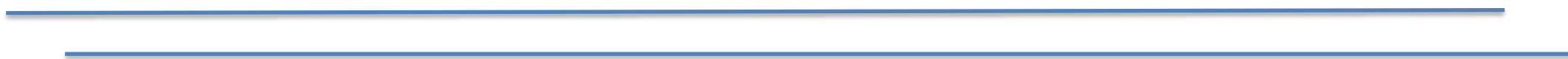
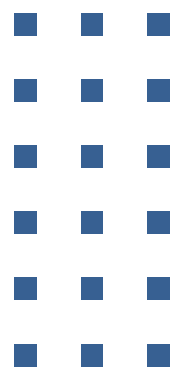
Особа не має права брати участь у
прийнятті рішення

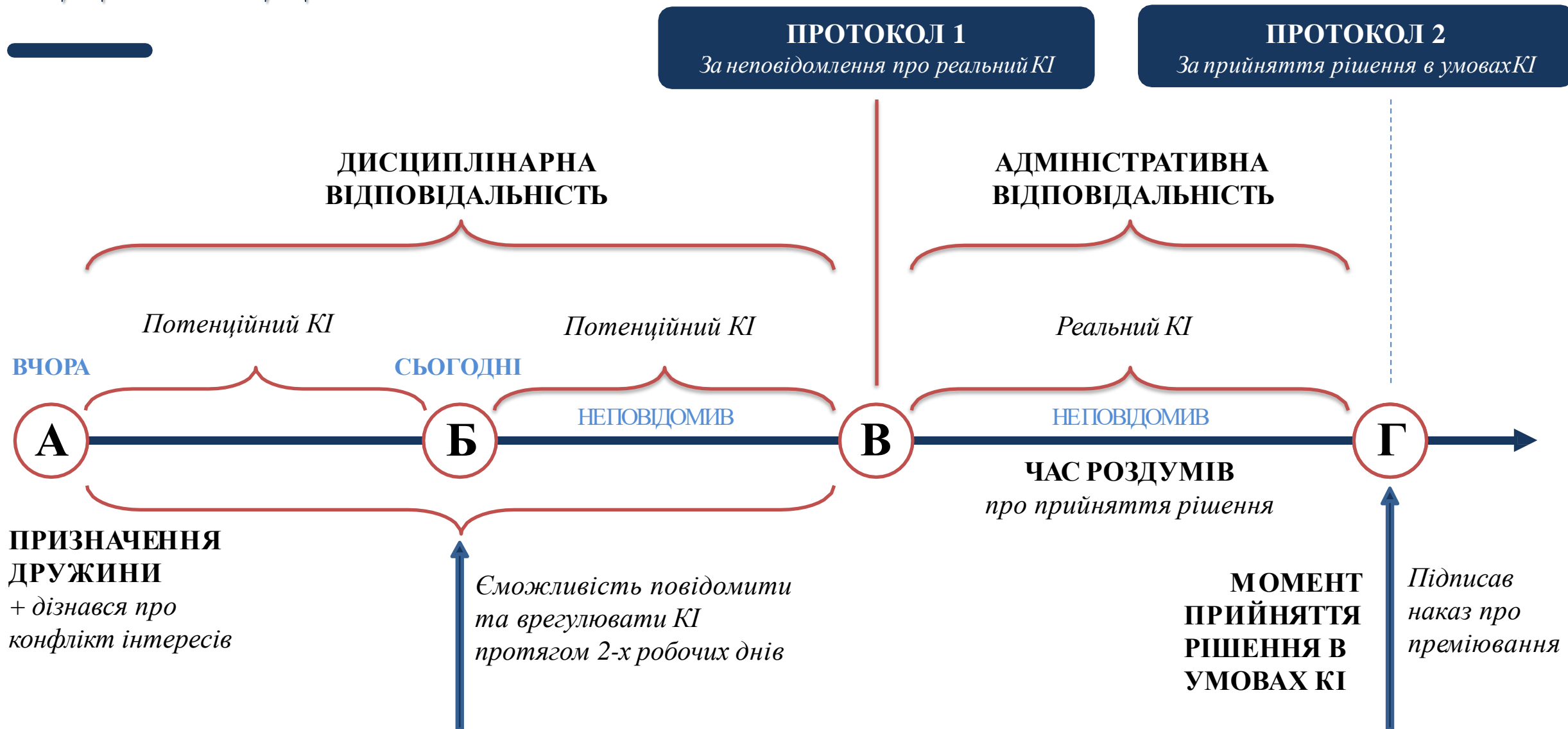

Бюро економічної
безпеки України

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ВИМОГ ЩОДО КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ

ТАЙМЛАЙН ЗА ВИДАМИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

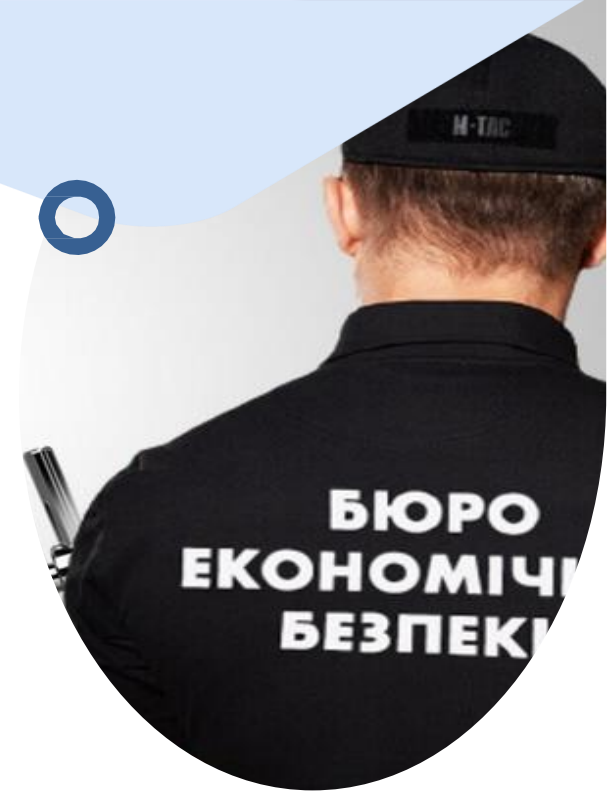
КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

В окремих випадках вчинення дій та/або прийняття рішень в умовах конфлікту інтересів може містити ознаки складу одного з корупційних кримінальних правопорушень*

перелік яких наведено у примітці до ст. 45 КК

ОЗНАКИ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ У СКЛАДІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ (ст. 364 КК)

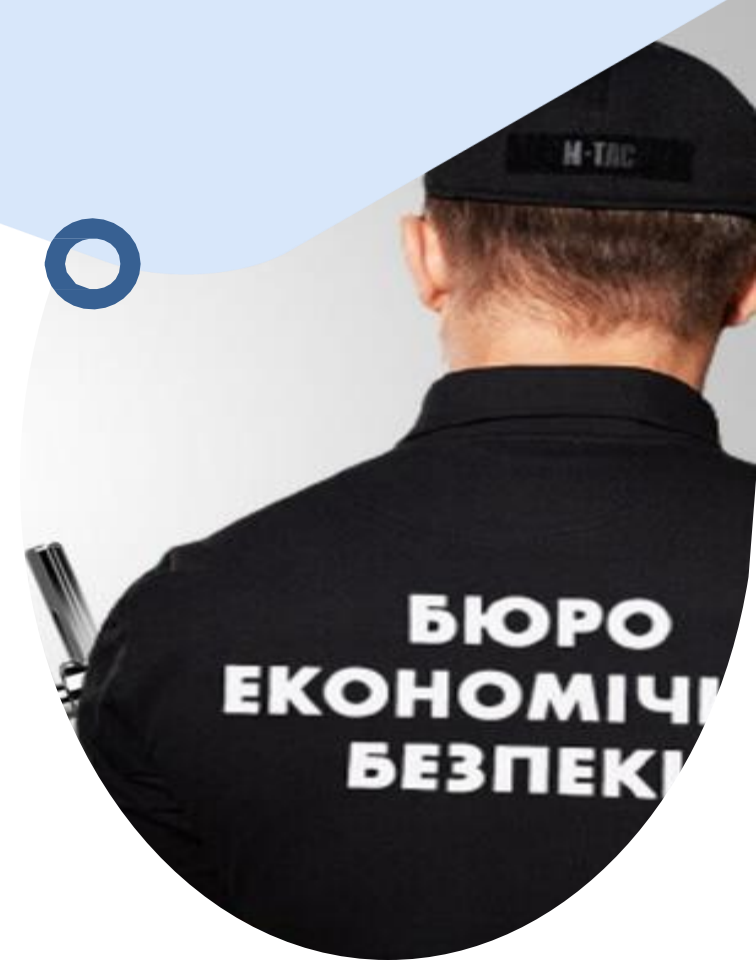
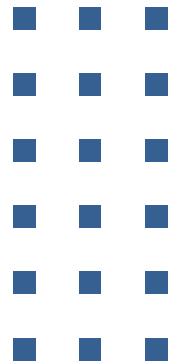
- ◆ використання влади та службового становища всупереч інтересам служби (в об'єктивній стороні складу)
- ◆ мета одержання неправомірної вигоди (у суб'єктивній стороні складу)

Бюро економічної
безпеки України

РОЗГЛЯД ПРИКЛАДІВ

Приклад № 1

Близькі особи працюють в БЕБ (комунальному) підприємстві (установі, організації), але між ними немає прямого підпорядкування.

Чи виникає конфлікт інтересів у близьких осіб?

Так

За наявності службових повноважень, які можуть бути реалізовані щодо близької особи. Конфлікт інтересів буде наявний у тієї особи, яка має повноваження, під час реалізації яких стосовно близької особи може бути задоволений приватний інтерес. Відсутність таких повноважень виключатиме наявність конфлікту інтересів. Так, наприклад, на підприємстві працюють близькі особи, одна з яких обіймає посаду керівника уповноваженого підрозділу з питань запобігання та виявлення корупції (далі – уповноважений підрозділ), а інша – керівник управління фінансового забезпечення. До повноважень керівника уповноваженого підрозділу належить здійснення контролю за дотриманням антикорупційного законодавства, в тому числі перевірка факту подання суб'єктами декларування декларацій та повідомлення Національного агентства про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій. Вказані повноваження реалізуються також щодо керівника управління фінансового забезпечення, а тому в керівника уповноваженого підрозділу буде наявний конфлікт інтересів. Натомість конфлікт інтересів відсутній, наприклад, у ситуації, коли близькі особи працюють у патрульній поліції на посадах інспекторів поліції і не наділені службовими повноваженнями, які можуть бути реалізовані стосовно один одного.

Приклад № 2

Близька особа керівника Департаменту БЕБ також працює у цьому департаменті, але безпосередньо підпорядковується іншій особі.

Чи виникає конфлікт інтересів у керівника державного (комунального) підприємства (установи, організації)?

Так.

Керівник державного (комунального) підприємства (установи, організації) наділений повноваженнями приймати рішення розпорядчого характеру стосовно всіх працівників, у тому числі щодо близької особи, незалежно від того, хто є їх безпосереднім керівником. Враховуючи наведене у ст. 1 Закону визначення поняття «пряме підпорядкування», відносини прямого підпорядкування існують не тільки між працівником та його безпосереднім керівником, а також між працівником та будь-яким його керівником, який має повноваження вирішувати питання (брати участь у вирішенні) прийняття на роботу, звільнення з роботи, застосування заохочень, дисциплінарних стягнень, надання вказівок, доручень тощо, контролю за їх виконанням. Таким чином, близька особа перебуває у прямому підпорядкуванні не лише у свого безпосереднього керівника, а й у керівника підприємства, через що у керівника наявний потенційний конфлікт інтересів. У наведених прикладах вчитель та майстер лісу перебувають у прямому підпорядкуванні не тільки у завуча та лісничого відповідно, а й у директорів школи та лісогосподарського підприємства відповідно, тому в останніх наявний потенційний конфлікт інтересів, який потребує врегулювання у встановленому Законом порядку. Крім того, перебування близької особи у прямому підпорядкуванні директора лісогосподарського підприємства порушуватиме вимоги ст. 27 Закону щодо обмеження спільної роботи близьких осіб, якщо такі особи працюють не у сільських чи гірських населених пунктах.

Приклад № 3

Керівник самостійного структурного підрозділу подає Директору БЕБ пропозицію про встановлення собі премії з визначенням її розміру для прийняття відповідного рішення.

Чи виникає конфлікт інтересів у керівника самостійного структурного підрозділу, який подає пропозицію про встановлення собі премії?

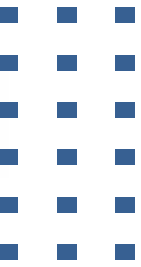
Так.

Необхідність внесення зазначеної пропозиції зумовлена тим, що Директор БЕБ, приймаючи рішення про встановлення премії, з об'єктивних причин не може самостійно оцінити роботу кожного з підлеглих працівників, у зв'язку з чим здійснення такої оцінки покладається на безпосереднього керівника та керівника самостійного структурного підрозділу. Відповідно, пропозиції керівника самостійного структурного підрозділу є основою для прийняття Директором БЕБ рішення про преміювання. Таким чином, приватний інтерес при реалізації цього повноваження стосовно себе пов'язаний з можливістю впливу на зміст рішення Директора БЕБ про встановлення стимулюючих виплат. Оскільки керівник самостійного структурного підрозділу не може об'єктивно оцінити власну роботу, при внесенні пропозицій щодо розміру премії для себе між його приватним інтересом, що полягає у бажанні отримати стимулюючу виплату у вищому розмірі, та службовим повноваженням виникає суперечність, яка впливає на його об'єктивність при вчиненні зазначених дій, що є реальним конфліктом інтересів.

Приклад № 4

Керівник державного органу приймає рішення, у якому встановлює собі надбавку у зв'язку з роботою, яка передбачає доступ до державної таємниці.

Чи виникає конфлікт інтересів у керівника державного органу?

Ні.

Відповідно до ст. 30 Закону України «Про державну таємницю» у разі, коли за умовами своєї професійної діяльності громадянин постійно працює з відомостями, що становлять державну таємницю, йому повинна надаватися відповідна компенсація за роботу в умовах режимних обмежень, види, розміри та порядок надання якої встановлюються Кабінетом Міністрів України. Згідно з п. 2 Положення про види, розміри і порядок надання компенсації громадянам у зв'язку з роботою, яка передбачає доступ до державної таємниці, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15.06.1994 № 414, особам, які працюють в умовах режимних обмежень, встановлюється надбавка до посадових окладів (тарифних ставок), заробітної плати залежно від ступеня секретності інформації: відомості та їх носії, що мають ступінь секретності «особливої важливості», – 20 відсотків; відомості та їх носії, що мають ступінь секретності «цілком таємно», – 15 відсотків; відомості та їх носії, що мають ступінь секретності «таємно», – 10 відсотків. Отже, при встановленні керівником державного органу надбавки собі у зв'язку з роботою, яка передбачає доступ до державної таємниці, у нього відсутня дискреція, оскільки вказані норми є імперативними, а визначений законодавством розмір відповідної надбавки – фіксованим (без зазначення його граничних меж).

Корисна інформація

Друзі, підпишіться на офіційні сторінки

Бюро економічної безпеки України

у соціальних мережах, де ви зможете переглянути новини, а також інфографіки, коментарі керівництва та фахівців служби!

Буде корисно та цікаво!

Спілкуйтеся з БЕБ дистанційно за допомогою:

Сектор запобігання та виявлення корупції

телефон робочий +38 (044) 236 14 06

Консультації надаються в робочі дні

з понеділка по четверг з 9:00 до 18:00

в п'ятницю з 9:00 до 16:45.

за електронною поштою anticor@esbu.gov.ua

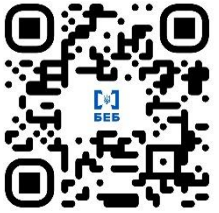
twitter

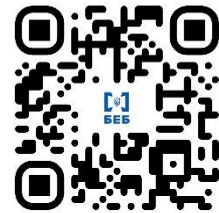
instagram

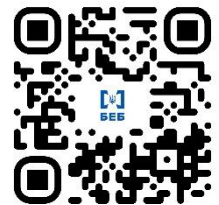
facebook

Telegram

esbu

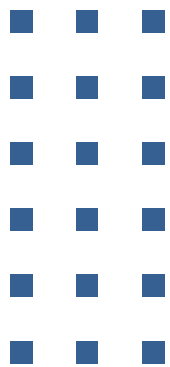

youtube

Бюро економічної
безпеки України

Дякуємо за увагу!

*Презентацію підготував
Сектор запобігання
та виявлення корупції*

2023 рік

